

INFLUENȚA INFORMAȚIILOR DE TIP COST ASUPRA REZULTATULUI FINANCIAR ȘI IMPORTANȚA LOR ÎN LUAREA DECIZIILOR

*Bădicu Galina, ASEM
Mihailă Svetlana, ASEM*

Research question aims to assess the cost impact on financial results and their importance in making management decisions. Any entrepreneur, before a specific productive activity, a calculation is made relatively simple, closely related to the following question: what is the yield of production and sale of goods or services which it intends to offer buyers? The fundamental objective of the entity is represented by minimizing costs and maximizing profits. Type information can be used to estimate cost and profit on ways to increase performance. Respective underlying costs should be relevant decisions.

Cercetarea în cauză are ca scop de a evalua influența costurilor asupra rezultatului financiar și importanța acestora în luarea deciziilor manageriale. Orice întreprinzător, înainte de a începe o anumită activitate productivă, recurge la un calcul relativ simplu, strâns legat de următoarea întrebare: ***care va fi profitul adus de producerea și desfacerea bunului sau serviciului pe care intenționează sa-l ofere cumpărătorilor?*** Obiectivul fundamental al entității este reprezentat de minimizarea costurilor și de maximizarea profitului. Ca urmare, compararea periodică a costurilor efective cu cele bugetare va permite analiza abaterilor de la buget și luarea deciziilor corective. În acest context, a controla costurile devine o problemă primordială pentru manager și ceilalți factori responsabili dintr-o entitate. ***Cel mai bun cost*** pentru o entitate ***nu este neapărat cel mai scăzut***, ci acela care apare în locul și la momentul oportun și care oferă utilizatorului precizia dorită de acesta. În această situație se poate vorbi de relevanța costurilor, care diferă de la o entitate la alta putând determina alegerea metodei optime de calculație. Costurile pertinente se referă la costurile viitoare asupra cărora se poate acționa și care pot fi folosite în luarea deciziilor. Luarea deciziei este o sarcină dificilă, costurile fiind un factor de bază al deciziei:

- ✓ pe baza costului se decide achiziționarea, fabricarea sau renunțarea la un produs și este influențată natura relațiilor cu cumpărătorii;
- ✓ costurile pot reprezenta o bază pentru fundamentarea prețurilor;
- ✓ prin analiza costurilor se identifică nevoile de îmbunătățire a produselor, a designului sau a procesului de producție.

O cerință de bază pentru contabilitatea managerială este existența unui sistem informațional al costurilor, capabil să furnizeze date fundamentale. Astfel informațiile de tip cost pot fi utilizate pentru estimarea profitului și privind căile de creștere a performanței. Respectiv costurile care stau la baza luării deciziilor trebuie să fie **relevante**. Un cost este relevant, dacă este elaborat la momentul potrivit, pentru decidentul potrivit și cu o precizie satisfăcătoare pentru acesta. Informațiile relevante de tip cost pot servi mai multor scopuri:

- ✓ utilizarea lor în contabilitatea financiară (costul de achiziție, costul vânzărilor);
- ✓ utilizarea lor în contabilitatea managerială (cost de producție, cost variabil, cost constant, cost direct, cost indirect);
- ✓ utilizarea în luarea deciziilor (cost de oportunitate, cost relevant, cost ireversibil);
- ✓ măsurarea și gestionarea performanței (costuri ascunse, costuri controlabile, costuri externalizare).

Luarea unei decizii presupune alegerea unei soluții în detrimentul alteia. Orice decizie constituie un sacrificiu și orice sacrificiu reprezintă un cost de oportunitate. Costul de oportunitate este, astfel, sacrificiul în termeni reali pe care îl suportă un subiect economic care procedează la o alegere între mai multe acțiuni posibile.

Diversitatea părerilor privind noțiunile de cost precum și de rezultat pune în evidență faptul că definirea acestora se realizează diferit în funcție de cerințele utilizatorilor informațiilor contabile. În practică, se utilizează diferite calificative pentru a exprima importanța costului, deoarece contează semnificația acestuia într-o situație concretă. Analiza detaliată a costului de producție, identificarea pierderilor, estimarea eficienței muncii depuse oferă o bază bună pentru contabilitatea managerială. Managerii ca atare sunt preocupați nu numai de datele înregistrate privind costurile activității trecute, ci și de costurile care vor apărea în viitor, nivelul acestora stând la baza unor decizii de aprovizionare și de producție, precum și a unor politici de prețuri. Rezultă, că sistemului informațional al costurilor trebuie să fie cât mai eficient. **Astfel, dacă informația oferită de acesta nu este utilă pentru luarea deciziilor, sau pentru control ori planificare, atunci care este valoarea ei?**

Varietatea mare de costuri impune o clasificare a lor în funcție de necesitățile managementului și sarcinile contabilității manageriale. În ceea ce privește clasificarea costurilor după comportamentul lor față de evoluția volumului fizic al producției, se împart în *variabile* și *constante*, cu scopul de a analiza comportamentul acestor costuri în funcție de volumul producției fabricate. Clasificarea în costuri variabile și constante, acordă o atenție majoră comportamentului lor față de evoluția volumului total de producție și pe unitate de produs. Odată cu modificarea volumului fizic al producției se modifică în aceeași direcție și costurile variabile totale, iar costurile variabile unitare vor rămâne neschimbate indiferent de variația volumului fizic al producției. De exemplu, pentru un volum al producției egal cu zero, **costurile variabile totale** sunt nule și cresc, mai mult sau mai puțin **în mod proporțional, odată cu creșterea volumului de producție**. Termenul de **cost variabil** se referă la costurile care se modifică, **pe total**, direct și proporțional cu volumul activității.

La fel, costurile constante totale rămân neschimbate indiferent de variația volumului fizic al producției, pe când consumurile constante unitare se vor modifica invers proporțional față de variația volumului fizic. Astfel, costurile constante, se caracterizează prin faptul că **nu variază** în funcție de creșterea sau descreșterea unităților produse sau al timpului folosit în producție. De regulă, **ele sunt generate de capacitatea de producție a entității**. Un lucru este clar, că o delimitare corectă a costurilor în costuri constante și variabile este utilă în efectuarea de previziuni și nemijlocit în procesul adoptării deciziilor.

O importanță considerabilă în gestiunea costurilor o are sistemul de control, care asigură plenitudinea și corectitudinea acțiunilor în viitor, îndreptate spre reducerea costurilor și creșterea eficacității producerii. Pentru asigurarea sistemului de control asupra costurilor ele se grupează în: *costuri controlabile* - aplicate centrelor de responsabilitate, care sunt supuse controlului de o persoană responsabilă și *costuri necontrolabile* - costuri care nu pot fi supuse controlului pe centre de responsabilitate și nu depind de activitatea persoanei responsabile. Ca exemplu poate servi decizia luată de management privind modificarea prețului la materia primă. În acest caz prețul la materia

primă procurată devine un indicator necontrolabil. După gradul de control acestea pot fi divizate în *costuri total controlabile, parțial controlabile și slab controlabile*.

Clasificarea costurilor în procesul de producere și de vânzare a produselor, lucrări și servicii prestate, prevede gruparea lor în funcție de sarcinile propuse (gestiune, contabilitate, bugetarea, control și luarea deciziilor). Acest scop trebuie să ajute managerilor în luarea deciziilor corecte și raționale, luând în considerație posibilele cheltuieli și venituri ce vor apărea ulterior.

Dacă analizăm influența informațiilor de tip cost asupra rezultatului financiar, putem constata următoarele momente. O dată cu trecerea la IFRS un rol important asupra rezultatului financiar îl au politicile contabile, deoarece ele prevăd variante alternative de constatare, evaluare și contabilizare a costurilor, cheltuielilor și veniturilor. Astfel, *utilizarea unor sau altor politici contabile nu exclude posibilitatea ca ele să influențeze rezultatul financiar al entității*. Alegerea din gama variantelor permise, a acelor care vor fi aplicate de entitate, devine în contextul flexibilității admise IFRS, factorul de o importanță deosebită în prezentarea poziției și performanței financiare a entității. Indiferent de impactul mai mare sau mai mic asupra rezultatului financiar, politicile contabile trebuie selectate și aplicate într-o manieră care să conducă la reflectarea în situațiile financiare a imaginii fidele a entității. În ceea ce privește impactul costurilor asupra rezultatului financiar, prin prisma politicilor contabile, constă în faptul că sunt afectate de metoda de calculare a amortizării și uzurii, metoda de evaluare a stocurilor, modalități de evaluare a producției în curs de execuție, recunoașterea, modalități de contabilizare, metode de repartizare a costurilor, etc.

Prin realizarea acestui articol am urmărit să scoatem în evidență o serie de aspecte referitoare la caracteristica costurilor și influența lor asupra rezultatului financiar, precum și rolul acestora în luarea deciziilor:

- ✓ Pentru luarea deciziilor se calculează și se utilizează **mai multe categorii de costuri**;
- ✓ Și costul și rezultatul financiar reprezintă **o categorie economică**;
- ✓ Costul **reprezintă expresia bănească** a resurselor utilizate, însă aici putem aborda două poziții: *prima* – când costul este privit ca o **expresia bănească** a resurselor necesare obținerii produselor; *a doua* – ca un mod de grupare și repartizare a tuturor costurilor de producție (*aplicarea unei anumite metodologii*) prin **care acesta trebuie să conțină** totalitatea costurilor generate de un proces economic;
- ✓ Atât costul cât și rezultatul activității sunt **indicatori ce ne exprimă eficiența**;
- ✓ Costul este **obiectul** contabilității manageriale și are **un scop bine determinat**, producerea și vânzarea produselor (serviciilor).
- ✓ Rezultatul favorabil al activității **are un caracter de a asigura îndeplinirea tuturor funcțiilor** atribuite entității și **contribuie la satisfacerea intereselor financiare** generale ale acesteia.

Bibliografia

1. *Contabilitatea aprofundată*. Mihai Ristea, Corina Graziella Dumitru. Editura Universitară, 2005. Pag. 512
2. *Contabilitatea întreprinderii*. Lilia Grigoroii, coordonator. Editura Cartier, 2011. Pag. 508
3. *Contabilitatea managerială aprofundată*. Florinel Marian Sgârdea. Editura ASE București, 2009. Pag. 277
4. *Contabilitatea managerială*. Chirața Caraiani, coordonator. Editura ASE București, 2010. Pag. 239
5. *Contabilitatea managerială*. Paul Diaconu. Editura ASE București, 2006. Pag. 341